BUTTONARIUM
OGÓLNOPOLSKA
@ KOLEKCJA GUZIKÓW

www.buttonarium.eu

Karta katalogowa guzika btrm005281

Dane szczegółowe

Właściciel:	**wujo**
Kraj:	**Polska**
Okres historyczny:	**Królestwo Polskie (Polska)**
Znaleziono:	**b.d.**
Materiał awersu:	**mosiądz**
Materiał rewersu:	**g.jednorodny**
Wykończenie:	**brak**
Sygnowanie:	**1824 rok**
Wytwórca:	**1824 R, 1825/6 R, 1826 R oraz 1826/7 R (Polska)**
Średnica:	**22.0 mm**
Typ uszka:	**b.d.**
Rant:	**●---**
Profil:	**(- jednowarstwowy, wypukły**

Występujące elementy

- korona [zamknięta]
- orzeł
- tarcza

Przeznaczenie

- urzędniczy

Ostatnia aktualizacja: **2017-11-26 21:58**

Opis guzika btrm005281

Polski guzik urzędniczy z okresu Królestwa Polskiego
© *buttonarium.eu*

Awers przedstawia herb Warszawy bez tarczy herbowej, czyli Syrenkę z zakręconym ogonem, która w prawej ręce trzyma, uniesioną w górę, zakrzywioną szablę, a w lewej owalną tarczę, na której widnieje dwugłowy carski orzeł (orzeł słabo widoczny), całość umieszczono na gładkim tle.

Ciekawostka
Tarcza herbu miejskiego była najczęściej zwieńczona koroną typu muralis, ilość baszt określała rangę (wielkość) miasta:

- miasta mniejsze - trzy baszty,
- miasta większe - cztery baszty,
- miasta stołeczne - cztery lub pięć baszt.

Rewers sygnowany: KOMP: 4. L. ARTYLL: PIESZ: R 1824:, czyli 4. Kompania Lekkiej Artylerii Pieszej z 1824 roku.

Ciekawostka
Guziki z podobną sygnaturą należą do rzadkości, ale ten guzik jest szczególnie rzadki, gdyż tego typu guziki mają przeważnie na awersie dwie skrzyżowane lufy armatnie oraz gorejący granat powyżej. Ten egzemplarz jako jeden z bardzo nielicznych w Buttonarium ma na awersie Warszawską Syrenkę. Można snuć domysły, czy było to celowe działanie, czy mamy tutaj do czynienia z jakąś pomyłką rzemieślnika. O innych nietypowych guzikach z tego rodzaju sygnaturą szukaj inforamcji poniżej, w części dotyczącej wytwrócy.

Przeznaczenie i datowanie
Guzik mógł należeć do urzędnika magistratu (urząd miasta), ale równie dobrze do funkcjonariusza służb miejskich lub pracownika spółki komunalnej i pochodzi z drugiej połowy lat 20-tych XIX wieku.

Źródła

Podobne guziki na stronie Buttonarium Polska
Podobne guziki na stronie Исторические пуговицы
Boczkowski W., Jaroszyński-Wolfram M., Gładki K. - GUZIKI Przewodnik dla kolekcjonerów, Warszawa 1999
Kustowski W. - POLSKIE GUZIKI REGULAMINOWE NIEWOJSKOWE od 1918 roku, Kraków 2014
Wikipedia.pl - Corona muralis
Wikipedia.pl - Herb miejski
Wikipedia.pl - Herb Warszawy
Wikipedia.pl - Magistrat
Wikipedia.pl - Warszawska Syrenka
www.ngw.nl/heraldrywiki/index.php - Poland, Polish Counties

Wytwórca: 1824 R, 1825/6 R, 1826 R oraz 1826/7 R (Polska)

1824 R, 1825/6 R, 1826 R oraz **1826/7 R** (plus skrócona nazwa pododdziału) - nie są to sygnatury jednego wytwórcy, raczej kilku lub nawet kilkunastu wytwórców, którzy z jakiegoś powodu zaczęli na rewersie umieszczać podobne sygnowanie. O tym, że nie są to guziki jednego wytwórcy świadczą m.in.:

- duża różnorodność krojów pisma użytego do ich sygnowania,
- duża różnorodność pisowni i ich skrótów, niekiedy tych samych nazw pododdziałów,
- wiele odmiennych rysunków armat, gorejących granatów oraz płomieni przy tych granatach.

Dowodem na to, że jednym z wytwórców, którzy stosowali tego typu sygnatury na swoich guzikach jest guzik btrm000032, na którym oprócz sygnatury "R 1824 / K. 4. L. A. P." (Kompania 4 Lekkiej Artylerii Pieszej) występuje też nazwisko "**MÜNCHHEIMER**". Kolejne dwa guziki (btrm003814, btrm004673) oprócz sygnatury "R 1824 / KOMP. 3 LEK. ARTYL. PIE:" (Kompania 3 Lekkiej Artylerii Pieszej) posiadają dodatkowo inicjał "**M**" i wygląda to tak "R 1824 / KOMP. 3 LEK. **M** ARTYL. PIE:" - litera ta może być skrótem właśnie od nazwiska **MÜNCHHEIMER**. Niestety może to równie dobrze być litera "**W**", czyli "**WARSZAWA**" i za tym że jest to raczej litera "W", a nie "M" przemawia grubość poszczególnych kresek składających się na tą literę.

Ciekawostka
Określenia: *lekka* odnoszące do pododdziału (półbateria, bateria, półkompania, kompania), *lekka* odnoszące się do rodzaju broni (artyleria) oraz *lekkokonna, lekko-konna* oznaczają dokładnie to samo, czyli **pododdział artylerii konnej o lekkim uzbrojeniu**. Podobnie jest w przypadku artylerii pieszej. W różnych źródłach wymienione określenia występują wymiennie, ale zawsze przymiotnik ***lekka*** należy odnosić do słowa ***artyleria***.

Analizując guziki przedstawione w Buttonarium, można wymienić kilka cech wspólnych dla wszystkich tych sygnatur. Najczęściej w

sygnaturze podana została nazwa formacji dla której dany guzik był przeznaczony (wyprodukowany) - jest to ewenement, gdyż w żadnym innym przypadku (w żadnym innym kraju i w żadnym innym okresie historycznym) nie spotyka się na rewersie informacji na temat przeznaczenia danego typu guzika. Z powodu małej ilości miejsca, nazwy formacji zostały podane w postaci skrótów lub wręcz w postaci pierwszych liter nazw pododdziałów. Były to najczęściej pododdziały (półbateria, bateria, półkompania, kompania) Rzemieślnicze (artylerii), Rakietników (konnych, pieszych) lub Artylerii (pozycyjnej, pieszej, konnej). Jak dotąd nie jest znana przyczyna dla której nazwy te zostały umieszczone w sygnowaniu guzików, nie ma to żadnego odzwierciedlenia w dostępnych regulaminach, opracowaniach oraz doniesieniach, czy chociażby ogłoszeniach prasowych.

Drugą wspólną cechą tego typu sygnatur jest podanie roku lub przełomu lat obowiązywania(?), i tak, mamy do czynienia z następującymi wariantami: 1824 (zdecydowana większość), 1825/6, 1826, 1826/7, tylko w kilku przypadkach nie podano roku.

Kolejną cechą wspólną tych sygnatur jest fakt, że skróty nazw formacji wojskowych zostały umieszczone pomiędzy dwoma wypukłymi okręgami, tylko w dwóch przypadkach na ponad pięćdziesiąt guzików znajdujących się w Buttonarium, brak jest tych okręgów.

Ponadto, prawie wszystkie guziki z tego typu sygnaturami, to guziki z armaturą, czyli z dwoma skrzyżowanymi lufami armatnimi oraz z gorejącym granatem powyżej, na awersie. Jak dotąd w Buttonarium występuje tylko pięć wyjątków:

- guzik z samym gorejącym granatem - patrz btrm000800
- guzik o całkowicie gładkim awersie - patrz btrm004669
- guzik z wizerunkiem Syrenki warszawskiej - patrz btrm005281
- guzik o całkowicie gładkim awersie - patrz btrm005779
- guzik pocztowy obowiązujący w latach 1831-1857 - patrz btrm007035

Uwaga
Guzik btrm000800 o sygnaturze: **I. B. S. E. 1824 R.** może być jedynym, który nie pasuje do opisywanych tutaj guzików.

W Buttonarium, jak dotychczas, występują guziki następujących pododdziałów:

- Bateria lekkiej artylerii konnej
- Bateria pozycyjna artylerii konnej Gwardii
- Bateria pozycyjna artylerii pieszej (? Kompania pozycyjna lekkiej artylerii pieszej) *)
- Kompania lekkiej artylerii pieszej
- Kompania pozycyjna lekkiej artylerii pieszej
- Kompania rzemieślnicza artylerii
- Półbateria rakietników konnych
- Półkompania rakietników pieszych

*) Sygnowanie guzików wskazuje, że guziki należały do żołnierza (oficera) 2 Baterii pozycyjnej artylerii pieszej, ale mamy tutaj zapewne do czynienia z jakąś pomyłką, gdyż w latach 1815-1831 baterie występowały w artylerii konnej, a w artylerii pieszej występowały kompanie. Zapewne chodzi tutaj o 2 Kompanię pozycyjną lekkiej artylerii pieszej, która została utworzona w 1815 roku.

Źródła

WikiŹródła.pl - Encyklopedia staropolska/Rakietnicy

Przy opracowaniu opisu wykorzystano informacje od użytkowników oraz wnioski z analizy guzików w Buttonarium.
Jeśli chciałbyś coś dodać do tego opisu, to napisz poniżej komentarz. ***Nie zapomnij podać źródeł tych informacji.***

Ostatnia aktualizacja: **2017-11-28 12:05**

Plik wygenerowano ze strony www.buttonarium.eu 2026.11.07